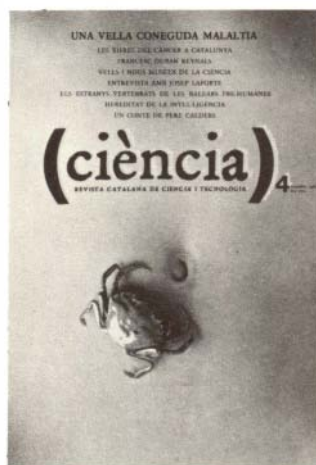

UNA VELLA CONEGUDA MALALTIA

(ciència 4

novembre 1980/ 7)

En el seu curs històric, totes les civilitzacions han deixat l'empremta de les seves "grans pors". Són, en el camp de l'arqueologia cultural, els signes i els mites de catàstrofes reals o imaginàries amb les quals la humanitat ha identificat sempre les seves grans malaurances.

Els temps moderns han vist passar una de les més velles i conegudes malaurances reals, el *càncer*, a ésser un dels primers factors de mortalitat de la nostra espècie; únicament superat si se sumen les malalties agudes i cròniques del sistema cardiorcirculatori. El fet és que, malgrat els avenços científics d'aquests darrers decennis, aquest conjunt de malalties greus que hom coneix amb el nom de *càncers* es presenta sovint encara amb aquella aurèola màgica i fatal de les velles grans pors del passat. Aquesta atmosfera ha estat i continua essent un obstacle important per a la recollida d'informació i l'eficàcia en el tractament. D'aquí l'encert que el proppassat Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, l'onzè, celebrat els dies 25 al 28 de setembre a la ciutat de Reus, dedicà una prioritària atenció a la biologia del càncer i, en segon lloc, a l'ecologia i la salut. Amb aquesta elecció, els científics catalans han fet una crida d'atenció sobre dos capítols de primordial i punyent actualitat.

Tanmateix, el càncer s'ha convertit també dins el nostre món mercantilitzat en un important motor i fita de molts i diversos interessos econòmics, socials i polítics.

Aquests interessos inclouen des de la problemàtica de la qualificació professional fins als de les grans indústries farmacèutiques i de la tecnologia nuclear. Això comporta fragmentació i manca de coherència en l'educació dels metges i infermeria, l'estructuració interna dels hospitals, les pautes de consulta i tractament de malalts i un llarg etcètera.

L'organització de la investigació també és encara un projecte que està tot just obrint-se camí. Massa sovint les iniciatives en aquest sentit han estat i són fàcilment dirigides des de perspectives diferents de les pròpies del camp científic. Aquest fet, entre altres conseqüències, contribueix a augmentar encara més el nostre enorme grau de dependència científica i tecnològica.

Aquest panorama posa en relleu una necessitat, repetidament exposada per la nostra comunitat científica i recollida ja en altres editorials de (*ciència*): La recerca ha d'organitzar-se i dotar-se adequadament i són els resultats de la recerca els que han de fonamentar la nostra política de salut pública.

La lluita contra el càncer constitueix una batalla coordinada en molts fronts, des del laboratori fins a l'educació sanitària als barris. Cada un d'ells pot contribuir a millorar una mica la situació del conjunt i la de l'home o la dona que pateix la malaltia. Però és la resposta coordinada i amb perspectiva de futur la que té la clau per a resoldre el problema.

Reclamar *ara* aquesta resposta és avui una responsabilitat col·lectiva, i contribuir a donar els elements d'informació científica i pedagògica a l'abast de tots els ciutadans és un dels deures compartits entre la comunitat científica i els mitjans de comunicació social.

Amb aquesta intenció, el present número de la nostra revista aplega un conjunt d'articles sobre la malaltia del càncer. En primer lloc, un text històric potser poc conegut per les noves generacions d'estudiosos i interessats per aquesta qüestió. Es tracta d'un treball publicat l'any 1928 a les pàgines de la primera revista (*ciència*) per Francesc Duran i Reynals, canceròleg i investigador català de ressò mundial. Duran i Reynals entreveia ja com a via primordial d'abordatge del càncer la professionalització de l'investigador i la creació de centres de recerca ben dotats per al treball experimental.

Cinquanta-dos anys després, aquest camí ha donat ja alguns fruits importants. S'ha obert, a més, tot un nou camp de treball mitjançant l'estudi de les interaccions de l'home amb el medi ambient com a factor relacionat amb l'aparició dels tumors, fent possible la perspectiva de l'acció en el camp de la prevenció d'aquesta malaltia.

Per a afrontar el problema del càncer és útil conèixer-ne les dimensions. L'article "Les xifres del càncer a Catalunya" fa palesa aquesta inquietud i en constitueix ja una aportació. Un tercer treball aborda la problemàtica de les causes conegudes del càncer. En aquest aspecte, encara avui, només sabem que molts tumors es presenten amb freqüència desigual en comunitats amb diferents hàbits de vida i d'ambient; en altres casos, l'associació d'un o més factors en l'aparició d'un tumor és tan important que permet parlar d'una veritable relació de causalitat i proposar, per tant, mesures adequades de protecció.